

Dones i refugi

Gemma Pinyol-Jiménez

Responsable de migracions a InStrategies i membre de FundiPau

Darrere de cada conflicte, de cada guerra, de cada situació de violència sistèmica, s'hi troben les persones forçades a abandonar les seves llars. Sense haver-ho decidit, sense haver-s'ho plantejat, sense gaires més opcions, les persones desplaçades i refugiades es veuen obligades a abandonar-ho tot per intentar continuar amb la seva vida.

En contextos de necessitat de protecció internacional, les dones —moltes vegades responsables d'altres membres de la seva família—, les embarassades, les joves, nenes i grans, es troben en situacions d'alta vulnerabilitat. Encara que no sempre es disposa de totes les dades (segons l'ACNUR, no totes les dades de persones en necessitat de protecció internacional estan segregades per sexe), s'estima que la meitat de la població refugiada són dones. I són majoria entre les persones desplaçades internament i en els camps de persones refugiades. Per a les dones, el desplaçament forçós acostuma a exacerbar vulnerabilitats i desigualtats existents prèviament, especialment quan el punt de partida és una manca real (o pràctica) de drets legals, econòmics o socials. Són víctimes d'abusos, discriminacions i vexacions al llarg d'un procés que han emprès, cal no oblidar-ho, per salvar la vida.

Bona part de les polítiques d'asil i d'acollida segueixen tractant les dones com una minoria, sense entendre que la perspectiva de gènere és imprescindible per garantir una millor protecció internacional, vinculada a la protecció dels drets humans. Això implica, per una banda, la necessitat de reforçar les vies perquè les dones que fugen de la violència, l'abús i les vulneracions de drets, puguin ser subjectes de protecció internacional per aquestes raons. Hi ha països on ja es resolen positivament sol·licituds d'asil que plantegen les víctimes del tràfic internacional de persones, o les dones que busquen garantir la seva dignitat personal, fugint de la violència domèstica o de la mutilació genital femenina. És necessari que la perspectiva de gènere s'apliqui en relació amb els criteris que permeten sol·licitar protecció internacional, i també en els exàmens d'aquestes sol·licituds.

Per altra banda, cal reforçar els mecanismes de dignitat i protecció de les dones refugiades. En ruta, on viuen trajectes infernals d'explotació i abús. [En els camps](#), on no sempre es presta atenció ginecològica o no hi ha accés a productes d'higiene femenina per les seves residents. A les ciutats, on no sempre tenen accés al treball o a l'educació, perpetuant cicles de discriminacions acumulades. I arreu, protegint la seva dignitat, per garantir la seva seguretat en la vida quotidiana davant d'abusos, discriminacions i agressions sexuals.

Defensar els drets de les [dones refugiades](#), de les [dones desplaçades](#), a casa, en ruta o en destí, és un imperatiu ètic, però també legal. I és una part imprescindible en la lluita per la defensa dels drets humans.